

Kultur- og kirkedepartementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

dok 106

Kultur- og kirkedep.	
Ki	
Saksnr. 200604669	Dato 28/106
Ki-581	Beh.

Høringsuttalelse fra Prost Terje Fonk

Vedlagte skjema må leses og tolkes i lys av følgende kommentarer:

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Den statlige tros- og livssynspolitikken har i dag tre forutsetninger: prinsippet om tros- og livssynsfrihet, statskirkeordningen og prinsippet om ikke-diskriminering. På dette grunnlaget fører staten en aktiv støttende tros- og livssynspolitikk. Ved en endring av kirkens relasjon til staten, må prinsippet om tros- og livssynsfrihet og ikke-diskriminering ligge fast.

Tros- og livssynssamfunn har en viktig og naturlig plass i det norske samfunn. De ivaretar samfunnsbyggende funksjoner og fellesgoder i og for samfunnet. Derfor bør staten fortsatt legge til rette for at tros- og livssynssamfunnene får gode rammebetingelser. En støttende tros- og livssynspolitikk vil være med på å sikre reell frihet for landets innbyggere til å utøve sin religion og sitt livssyn.

Staten bør derfor fortsatt ha en aktiv støttende religionspolitikk. Et prinsipp om dette kan med fordel nedfelles i Grunnloven.

2. Den norske kirke som statskirke:

Det direkte statlige kirkestyret bør etter min mening avvikles, og de grunnlovsbestemmelser som hjemler dagens statskirkeordning oppheves. Retten til å utnevne biskoper og proster, og annen myndighet som i dag ligger til det kongelige kirkestyret, overføres som en konsekvens av dette til kirkelige organer. Den norske kirke blir et eget rettssubjekt som ved sine valgte organer selv fastsetter sin Kirkeordning. Ingen bestemmelser i det særlige lovgrunnlaget for Den norske kirke må komme i konflikt med innholdet i denne Kirkeordningen.

Om en fortsatt skal ha en statskirke må under likevel utnevningsretten til bispe- og prosteembeter overføres fra kongen i statsråd til Kirkemøtet og eventuelt ivaretas av henholdsvis kirkeråd/bispedømmeråd. Alternativt kan bispetilsettinger skje etter en dansk modell. Dette vil gi også Den norske kirke den frihet et trossamfunn skal ha til å utpeke sine egne ledere. Jfr.

Declaration on the Elimination of All Forms of Intolerance and of Discrimination Based on Religion or Belief [United Nations 1981] §6 g.

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

En offentlig tilknytning mellom staten og Den norske kirke kan opprettholdes ved at Den norske kirke gis et særskilt lovgrunnlag. Dette må utformes slik at kravet om ikke-diskriminering

av andre tros- og livssynssamfunn ivaretas.

Det er rimelig at Den norske kirke i kraft av sin historie, utbredelse og oppslutning får en særstilling ved en kirkelov gitt av Stortinget. Kirkeloven bør forankres i en grunnlovsbestemmelse. En slik bestemmelse gir medlemmene trygghet for at folkekirken videreføres. Den norske kirke må, ut fra prinsippet om tros- og livssynsfrihet stå fritt til å bestemme eget læregrunnlag, organisasjonsstruktur, hvem som skal ha myndighet til å bestemme læremessige spørsmål, tilsetninger og arbeidsgiveransvar. Derfor må Kirkeloven være en kort rammelov, som inneholder bestemmelser som bekrefter at Den norske kirke fortsatt er et evangelisk - luthersk trossamfunn og en videreføring av dagens kirke som en landsdekkende og demokratisk folkekirke. Den må også ha bestemmelser som etablerer Den norske kirke som rettssubjekt med rettigheter og plikter, viderefører soknet som rettssubjekt og regulerer forholdet mellom de kirkelige rettssubjekter. Loven må også inneholde formuleringer som viser at den myndighet som i dag ligger i Kongens kirkestyre overføres til kirkelige organer.

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

Den norske kirke bør ha en offentlig finansiering. Dette kan best skje gjennom en livssynsavgift. Dette vil sikre at deltakelse i tros- og livssynssamfunn ikke vil avgjøres ut fra den enkeltes økonomiske evne. Dette innebærer også at andre tros- og livssynssamfunn økonomisk har samme ordning som Den norske Kirke. En slik finansiering av kirken vil videreføre den tradisjon vi har for at medlemskap i Den norske kirke ikke ska være knyttet til den enkeltes økonomiske evne eller vilje. Det er ikke å vente at innføring av livssynsavgift vil ha noen betydning for utmeldingstall i Den norske kirke. En livssynsavgift vil også medføre at andre tros- og livssynssamfunn tilgodeses med offentlige midler på samme måte som Den norske kirke.

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

Valgordningen bør være som nå, men det må tas grep for å øke valgdeltakelsen. Det er viktig at Den norske kirke har en ordning som gjør det interessant og spennende å være med i det kirkemøtet kaller kirkens basisorgan, menighetsrådet. Derfor bør de andre organer i kirken ha sitt utspring i disse

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

I en verdiparagraf i Grunnloven som erstatter nåværende §2 bør det stå:

Den kristne og humanistiske Arv forbliver Statens Værdigrundlag

Nåværende § 16 erstattes med følgende:

Det paahviler Statens Myndigheder at lægge Forholdene til Rette for at Den norske Kirke og andre Tros- og livssynssamfund gives Adgang til at udøve deres Virksomhed i Henhold til deres Egenart.

I tillegg bør det være en henvisning til en egen lov om Den norske kirke der det kan hete:
Nærmere Bestemmelser om Den norske kirkes Ordning fastsettes ved Lov.

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

Den kommunene bør stå for gravferdsforvaltningen, slik ordningen er i noen få kommuner i dag. Drift av kirkegårder er et sensitivt forvaltningsområde, der alle uansett tilhørighet til tros og livssynssamfunn må kjenne seg likebehandlet. Det at folk er tilfreds med hvordan kirkelig fellesråd har forvaltet gravferdsordningen er ikke i denne sammenheng et godt nok argument for å videreføre ordningen.

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

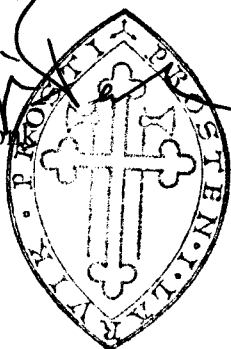
Den lokale kirke/soknene eier i dag kirkebyggene, og det ville være svært dramatisk å endre dette. Det ville måtte ansees som konfiskasjon av soknets eiendom. Kirken må selv ha det økonomiske ansvaret, og en livssynsavgift må derfor være av en slik størrelsesorden at dette er realistisk.

I tillegg til midler med utspring i livssynsavgiften bør det likevel etableres en ordning for statlige tilskudd til middelalderkirker og andre vernede kirker der utgiftene går ut over det som ellers er normale vedlikeholdsutgifter. Eventuelt kan en tenke seg en ordning der staten kjøper uhensiktsmessige, men særdeles verneverdige kirker fra det lokale sokn til en slik pris at ny soknekirke kan bygges.

Avsluttende skal bemerkes at jeg ikke anser spørsmålet om et eventuelt skille mellom stat og kirke som egnet for en folkeavstemning. Det er viktig å finne frem til en samlende løsning av dette spørsmål.

Med hilsen

Terje Foss
Prost

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: Prosten i larvik

Type høringsinstans

- ☐ Kommune
- ☐ Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- ☒ Prost/biskop
- ☐ Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- ☐ Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- ☐ Annen offentlig instans
- ☐ Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Tros- og livssynssamfunn har en viktig og naturlig plass i det norske samfunn. De ivaretar samfunnsbyggende funksjoner og fellesgoder i og for samfunnet. Derfor bør staten fortsatt legge til rette for at tros- og livssynssamfunnene får gode rammebetingelser. En støttende tros- og livssynspolitikk vil være med på å sikre reell frihet for landets innbyggere til å utøve sin religion og sitt livssyn.

Staten bør derfor fortsatt ha en aktiv støttende religionspolitikk. Et prinsipp om dette kan med fordel nedfelles i Grunnloven.

2. Den norske kirke som statskirke:

- ☐ Bør fortsette
- ☒ Bør avvikles og erstattes med en lovforankret folkekirke
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- ☐ Grunnloven
- ☒ Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- ☐ Lov om trossamfunn
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- ☐ Gjennom medlemsavgift
- ☐ Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- ☐ Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- ☒ Offentlig finansiering uten medlemsavgift, men i form av livssynsavgift
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- ☒ Valgordningene bør være som i dag
- ☐ Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttsende organer
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

Andre ordninger må være en sak som behandles av Kirkemøtet i forbindelse med utarbeidelse av en ny kirkeordning.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- ☐ Ingen tillegg
- ☒ De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- ☒ Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- ☐ Det humanistiske verdigrunnlaget
- ☒ At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- ☐ Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
- ☒ Kommunen
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- ☒ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- ☐ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- ☐ Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare